

Noteringar från träff med Norrlandsförbundets grupp "Övriga Sverige"

I början av mars kallade Norrlandsförbundets grupp "Övriga Sverige" till en träff för medlemmar och inbjudna gäster. Vi blev 12 personer från mycket olika bakgrunder som träffades den 3 april på North Sweden Stockholm Office, Gamla Brogatan 19. Temat för mötet var att utvärdera ett verktyg som kan ge en nyanserad bild av de norrländska kommunernas styrkor och svagheter. Ledningen för gruppen hade därför bjudit in Johanna Giorgi från Tillväxtverket för att få en presentation av deras nya analysverktyg BRP+. Vi hoppas att det verktyget ska kunna förse oss med ett underlag att arbeta vidare med tillsammans med offentliga, privata och civilsamhällets aktörer för att gemensamt förbättra attraktiviteten hos den norrländska glesbygden/landsbygden.

Johanna Giorgi inledde med att berätta om bakgrunden till BRP+. Systemet har utvecklats av REGLAB, ett forum för lärande om regional utveckling som i huvudsak drivs av Sveriges regioner. Grundstrukturen till BRP+ är till stor del hämtad från OECD, men är sedan kompletterad med ett antal mått som är särskilt viktiga för svensk regionalpolitik. Det långsiktiga syftet är att bidra till att skapa värde för kommande generationer vad avser livskvalitet och hållbarhet.

Analyserna från systemet har bland annat visat att sambandet mellan BRP (bruttoregionalprodukt) och livskvalitet är svagt. Det räcker alltså inte med tillväxt för att skapa livskvalitet för medborgarna. Som ett exempel berättade Johanna att storstäderna vanligen har ett svagt utfall på livskvalitet, bland annat utifrån höga boendekostnader och segregation, medan kommuner på pendlingsavstånd från storstadsregionerna har bättre värden. Även kommuner med stor andel besöksnäring har bra värden. Tendensen är också att skillnaden i utfall mellan kommuner med hög respektive låg livskvalitet tycks öka. Förutom livskvalitet redovisar BRP+ också framtidskapitalet, men som en nulägesbild. Tillväxtverket har givit ut flera rapporter som redogör för resultaten med BRP+. Dessa rapporter, som finns på hemsidan <https://tillvaxtverket.se/statistik/regional-utveckling/brp--breddat-matt-pa-utveckling.html>, visar bland annat att utfallen från systemet går att använda på avsevärt olika sätt.

Deltagarna fick även möjlighet att diskutera några saker med Johanna, bland annat hur man vet att de investeringar som mäts också verkligen kommer till nytta för respektive kommun. Som exempel togs att större industriers investeringar i glesbygd ofta redovisas i den storstadsregion där bolaget har sitt säte. Omvänt kan avkastningen från lokala bolags investeringar vara svåra att härleda till respektive kommun eftersom de skatter som bolaget betalar inte går till kommunen. Vi noterade även att investeringskapital och digitalisering är två tydliga områden som är nödvändiga för att locka företagande till glesbygd. Slutligen fick deltagarna en inbjudan från Johanna att lämna bidrag till vidareutvecklingen av BRP+ genom förslag på ytterligare teman eller justering av de indikatorer som systemet bygger på.

Vi fortsatte därefter diskussionerna på egen hand, och vi pratade bland annat om orter i Norrland, bland annat Ruskese" några mil norr om Lycksele, som har en tydlig "Gnosjöanda" och på vilket sätt en sådan anda kan bidra till utvecklingen i Norrland. Vår gäst Camilla Brodin, riksdagsledamot från KD i Näringsutskottet, berättade om hur man i hennes hemkommun hade arbetat framgångsrikt med ett matchningsprojekt mellan kompetens och näringslivets behov. Man behöver aktivt "kroka arm" och vara lyhörd mot vad som fungerar och inte fungerar. Bland annat är sociala medier en väg som visar sig fungera i allt fler sammanhang. Vi diskuterade även några andra index än de som ingår i BRP+. Exempelvis NKI (nöjd kundindex) som används hos Svenskt Näringsliv, och om det skulle kunna gå att

skapa ett innovationsindex som bygger på nystartade företag i olika branscher.

En annan av dagens inbjudna gäster, Lotta Svensson, forskare från FoU Hälsingland, berättade om sin egen forskning som handlar mycket om orsakerna till varför unga i så hög grad flyttar från glesbygd/landsbygd, och om en ny rapport som har kommit från MUCF som belyser hur unga i glesbygd/landsbygd upplever sina levnadsvillkor i termer av social inkludering. En av slutsatserna i Lottas forskning är att alla unga inte vill flytta från hemorterna i den omfattning som sker, utan att detta sker i hög grad utifrån den urbana normen att man måste flytta för att komma vidare i livet, i kombination med föräldrarnas påtryckningar. Detta är också ett exempel på ett kompletterande tema och mätetal i BRP+ som skulle kunna visa omfattningen på flyttströmmarna, och vilka kommuner som har en stor återflyttning i förhållande till befolkningens storlek.

Under mötes fria diskussioner berörde vi flera olika saker: Bland annat berättade Malin Ackermann kortfattat om projektet "Bilderna av Norrland" som ska försöka att skapa en mer realistisk uppfattning om den norra delen av Sverige jämfört med den bild som sprids i olika media. Vi noterade bland annat att filmen och serien "Jägarna" bidrar sannolikt till en snedvriden uppfattning om Norrland hos dem som aldrig har varit i regionen. Och det finns ett stort antal liknande exempel. Malin berättade även om initiativet "Samhällsrum" som bland annat finns i Sorsele, där man kan behandla patienter på distans i virtuella hälsorum. En slutsats är att samhället utvecklas och glesbygden måste kunna följa med i utvecklingen. Vi tog upp frågan om Norrlandsförbundet kan/orkar satsa på alla delar av Norrland, eller om vi kanske behöver välja ut några delar som vi satsar vår kapacitet på. Vi bör i alla fall försöka hitta och berätta om lyckade projekt, inte minst vad avser investeringar i Norrland. Vi kan visa att det går att lyckas även i den Norra landsändan.

Under träffen bjöd vi på en lätt meny av norrländska råvaror, sammanställd av gruppens matexpert Ella Nilsson. Nästa träff planeras till början av juni, om planerna går i lås, och då kommer vi att ta ytterligare ett steg mot en modell för en mer attraktiv glesbygd/landsbygd i Norrland. I denna första träff har vi fått ett verktyg för att identifiera styrkor och svagheter i de norrländska kommunerna. Nästa steg kan vara att bjuda in några representanter från offentliga, privata och civilsamhällets aktörer på nationell nivå som har verktygen för att förbättra attraktiviteten. Vi i ledningen för gruppen "Övriga Sverige" återkommer med mer information om detta, och är tacksamma för synpunkter och idéer.

Vid tangenterna,

Lars Agerberg

.